13/02/2022

13 Φεβρουαρίου 1899: Ανδρέας Συγγρός – «Φεύγει» από την ζωή ο Μέγας Εθνικός Ευεργέτης

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

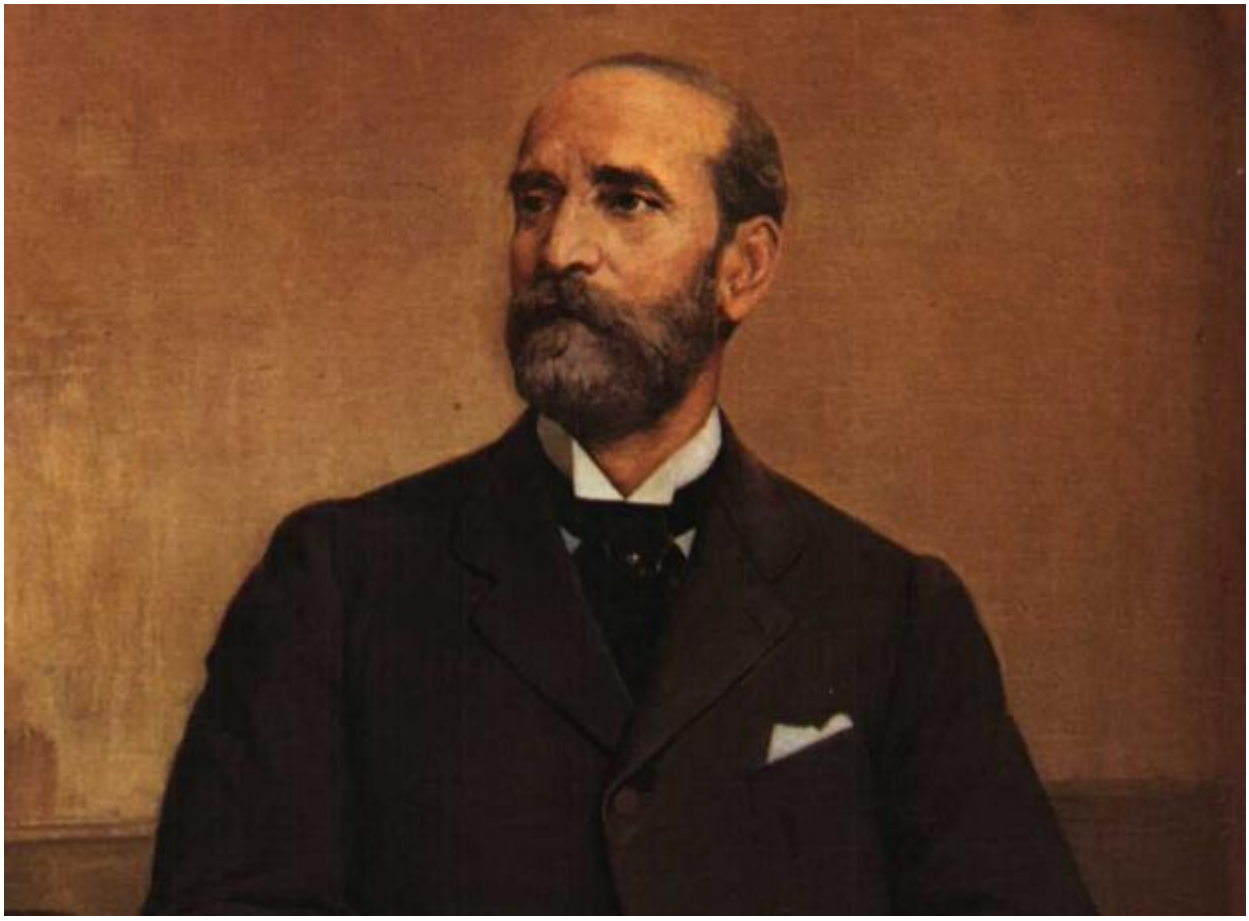

Ο Ανδρέας Συγγρός πέθανε τις πρώτες πρωινές ώρες της 13ης Φεβρουαρίου του 1899 από καρδιακό επεισόδιο.

Ο Ανδρέας Τσιγγρός, όπως ήταν το πραγματικό του όνομα (Συγγρός είναι εξευγενισμένη μορφή του, που υιοθέτησε αργότερα) γεννήθηκε στη συνοικία Σταυροδρόμι (Πέρα) της Κωνσταντινούπολης στις 12 Οκτωβρίου του 1830 και ήταν γιος του Χιώτη γιατρού Δομένικου Τσιγγρού και της Μονδινής Νομικού. Φοίτησε στην περίφημη σχολή του Θεόφιλου Καΐρη στην Άνδρο και ολοκλήρωσε τις εγκύκλιες σπουδές του στην Ερμούπολη της Σύρου το 1845. Ο πατέρας του επιθυμούσε να τον καμαρώσει γιατρό, αλλά ο νεαρός Συγγρός είχε ακαταμάχητη έφεση για το επιχειρείν.

Αμέσως μετά την αποφοίτησή του άρχισε να εργάζεται ως μαθητευόμενος στο

κατάστημα του Χιώτη εμπόρου Θεόδωρου Ροδοκανάκη στην Ερμούπολη και μέσα στον ίδιο χρόνο συνέχισε ως βοηθός λογιστή στο κατάστημα του φίλου του πατέρα του Νικολάου Δαμιανού στην Κωνσταντινούπολη. Ταχύτατα ανέβηκε τα σκαλιά της ιεραρχίας και το 1849 έγινε διευθυντικό στέλεχος της νεοσύστατης εταιρείας Βούρος, Δαμιανός και Σία, η οποία πραγματοποιούσε εισαγωγές και εξαγωγές προϊόντων προς και από την Οθωμανική Αυτοκρατορία, και αργότερα συνεταίρος με τα πρώην αφεντικά του.

Το 1863 άρχισε να ασχολείται με τραπεζιτικές εργασίες και γρήγορα σχημάτισε μία αξιοσέβαστη περιουσία. Τον ίδιο χρόνο δάνεισε το ελληνικό κράτος με 6.000.000 δραχμές. Συνεταιρίστηκε με τον τραπεζίτη Γεώργιο Κορωνιό στην ετερόρρυθμη εταιρεία Συγγρός, Κορωνιός και Σία και το 1867 αποφάσισε να μεταφέρει την έδρα της επιχειρηματικής του δραστηριότητας στην Αθήνα.

Το 1871 παραλίγο να χρεοκοπήσει, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, που προκλήθηκε από τον Γαλλο-Πρωσικό Πόλεμο του 1870-1871 και την κατακόρυφη πτώση των τουρκικών χρεογράφων. Με μια σειρά ριψοκίνδυνων χρηματιστηριακών ελιγμών διέσωσε μεγάλο μέρος της περιουσίας του και μαζί με τους Γεώργιο Κορωνιό, Στέφανο Σκουλούδη και Αντώνιο Βλαστό, ίδρυσε την Τράπεζα Κωνσταντινουπόλεως με έδρα την Κωνσταντινούπολη.

Το 1872 επέστρεψε στην Αθήνα και μαζί με τον Ιωάννη Σκαλτσούνη ίδρυσε τη Γενική Πιστωτική Τράπεζα, ενώ τον επόμενο χρόνο αγόρασε το κτήμα των Ρου-Σερπιέρη στο Λαύριο και ίδρυσε την Ελληνική Λαυρίου. Για να αντιμετωπισθεί η δαπάνη της εξαγοράς της γαλλοϊταλικής μεταλλευτικής εταιρείας προχώρησε σε μετοχοποίησή της. Η διακύμανση της μετοχής ήταν τέτοια, που οδήγησε σε πτώχευση πολλούς επενδυτές που είχαν εμπιστευθεί τις οικονομίες τους στον Συγγρό. Ήταν το πρώτο χρηματιστηριακό σκάνδαλο στην Ελλάδα, σε μια εποχή που δεν υπήρχε χρηματιστήριο στη χώρα μας και οι συναλλαγές γίνονταν στο καφενείο

Μετά την ενσωμάτωση της Θεσσαλίας και μέρος της Ηπείρου στο Ελληνικό Κράτος (1881), ο Συγγρός μαζί με άλλους κεφαλαιούχους ίδρυσε την Τράπεζα Ηπειροθεσσαλίας, η οποία έδρευε στον Βόλο και είχε το εκδοτικό προνόμιο για τις Νέες Χώρες. Η δραστηριότητά της δεν κράτησε για πολύ, καθώς έπαθε μεγάλες καταστροφές κατά τη διάρκεια του Ελληνοτουρκικού Πολέμου του 1897 και δύο χρόνια αργότερα συγχωνεύτηκε με την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος.

Πιστός στη ρήση του «Άμα μυρισθώ επικερδή επιχείρησιν δεν αντέχω», συμμετείχε σε πλήθος επιχειρηματικών σχημάτων, όπως ο σιδηρόδρομος Αθηνών – Λαυρίου, η διάνοιξη της Διώρυγας της Κορίνθου, η ίδρυση της Πανελληνίου Ατμοπλοΐας, η

αποξήρανση της Στυμφαλίας, και η Εταιρεία σιδηροδρόμων Αθηνών – Πειραιώς. Οι τράπεζές του συμμετείχαν στη σύναψη των δανείων του ελληνικού κράτους και λέγεται ότι συνέβαλε στη χρεωκοπία της Ελλάδας το 1893, προκειμένου να αποκτήσει την Εθνική Τράπεζα.

Ο Ανδρέας Συγγρός άφησε εποχή για το φιλανθρωπικό του έργο και αναδείχθηκε σε μέγα εθνικό ευεργέτη. Έχει υπολογισθεί ότι οι δωρεές του ξεπερνούσαν τα 5.000.000 δραχμές, ποσό κολοσσιαίο για την εποχή εκείνη, που τον φέρνει στην πρώτη θέση των Εθνικών Ευεργετών. Για τη φιλανθρωπική του δράση είχε τιμηθεί με τα ανώτατα μετάλλια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και του Βασιλείου της Ελλάδας. Ανάμεσα στα έργα που χρηματοδότησε και στις δωρεές του εν ζωή και αιτία θανάτου ξεχωρίζουν:

Το λεγόμενο «Κτήμα Συγγρού» μεταξύ Αμαρουσίου και Κηφισιάς.
Το Νοσοκομείο Αφροδισίων και Δερματικών Παθήσεων «Ανδρέας Συγγρός» στην Αθήνα.
Μία πτέρυγα του νοσοκομείου «Ευαγγελισμός» στην Αθήνα.
Το Δημοτικό Θέατρο Αθηνών στην Πλατεία Κοτζιά (έχει κατεδαφιστεί).
Οι Φυλακές Συγγρού στην Αθήνα (εκεί που βρίσκονται σήμερα οι εργατικές πολυκατοικίες του Ταύρου) .
Τα αρχαιολογικά Μουσεία Δελφών και Ολυμπίας.
Το Μέγαρο Συγγρού (Πρόκειται για την οικία του στη Λεωφόρο Βασιλίσσης Σοφίας, όπου σήμερα στεγάζεται η κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών).
Η χρηματοδότηση του εκσυγχρονισμού της οδού Φαλήρου (νυν Λεωφόρος Συγγρού).
Θαυμαστής του Χαρίλαου Τρικούπη, συμπορεύτηκε μαζί του πολιτικά. Εξελέγη βουλευτής Σύρου (1885-1886, 1892-1895), Αττικοβοιωτίας (1890-1892) και Αττικής (1899). Παρά τις προτάσεις που του έγιναν από τον Χαρίλαο Τρικούπη, αρνήθηκε να αναλάβει υπουργικό αξίωμα. Το 1887 εκλέχτηκε δήμαρχος Αθηναίων, αλλά η εκλογή του ακυρώθηκε για τυπικούς λόγους, επειδή δεν ήταν γραμμένος στους εκλογικούς καταλόγους.

Ο Ανδρέας Συγγρός πέθανε τις πρώτες πρωινές ώρες της 13ης Φεβρουαρίου του 1899 από καρδιακό επεισόδιο. Την επομένη έγινε η κηδεία του στην Αθήνα και ήταν «πάνδημος, εκτάκτως πολυτελής και πρωτοφανής δια την Ελλάδα», όπως ανέφερε ο Τύπος της εποχής. Στην τελευταία του κατοικία στο Α’ Νεκροταφείο τον συνόδευσαν ο Βασιλιάς, σύσσωμο το υπουργικό συμβούλιο, το διπλωματικό σώμα και χιλιάδες κόσμου. «Τοσούτον πλήθος ουδέποτε συνώδευσε νεκρόν εν τη νεωτέρα Ελλάδι, αλλά και ουδέποτε η νεωτέρα Ελλάς έσχε τόσω μέγαν νεκρόν να κηδεύση, διότι ‘οι τοιούτοι άνδρες’ όπως προσφυέστατα είπε κάποιος συγγραφεύς δεν είνε απλά άτομα, αλλά “αποτελούν ανθρωπότητας εν σμικρώ”!» έγραψε μια

εφημερίδα την επαύριο της κηδείας του. Σε ένδειξη πένθους, τα σχολεία παρέμειναν κλειστά επί τριήμερο, ενώ ματαιώθηκαν οι εκδηλώσεις της Αποκριάς.